

PSYKOLOGIAN TUTKIMUSMENETELMÄT

SANASTOA

operationalisointi = muutetaan mitattavaan muotoon esim.

aggressiivisuus – millainen koeasetelma/kysely mittaa aggressiivisia tunteita

Hypoteesi = ennako-oletus tutkimustuloksesta

Otos = ketä tutkitaan, miten valittu

Satunnaisotos = periaatteessa kenellä tahansa tutkimusryhmään kuuluvalla esim. Suomen lukiolainen on yhtä suuri todennäköisyys tulla valituksi

Kohortti = ikäluokka esim. v.1940 syntyneet

Validiteetti = pätevyys; mittaa mitä pitääkin eli esim. masennusta eikä vahingossa ahdistuneisuutta

Reliabiliteetti = luotettavuus; mittaustulokset pysyvät samoina tutkimuskerrasta, tukijasta yms. riippumatta

placebo = lumevaikutus = sokeripilleri saa aikaan parantavan vaikutuksen (vastapari nosebo = sairastuttava lumevaikutus)

kaksoissokkoke = tutkittava ei tiedä, saako lääkettä vai placeboa eikä tätä tiedä lääkettä jakava tutkijakaan (erit. kokeellinen tutkimus)

verrokki- tai kontrolliryhmä = samaa sukupuolta ja samanikäisiä tutkittavia, jotka eivät esim. nauti alkoholia reaktionopeutta mittaavassa kokeessa

TUTKIMUSMENETELMÄT	
<u>LAADULLISET</u>	<u>MÄÄRÄLLISET</u>
<ul style="list-style-type: none"> - päiväkirjat - diskurssianalyysi - haastattelu - 	<ul style="list-style-type: none"> - tilastomatemaattiset keinot esim. keskiarvo, keskihajonta, korrelaatio(kerroin), faktorianalyysi

TUTKIMUSOTTEET	Suurin etu	Suurin puute	Otoskoko (kuinka monta tutkittavaa)
Kokeellinen tutkimus	Tarkat tutkimuslaitteet ja – menetelmät, tarkka koeasetelma; syy-seuraussuhde!	Miten sovellettavissa laboratorion ulkopuolella	Yleensä n.10-50/ryhmä
Korrelatiivinen tutkimus	Matemaattinen ja tilastollinen tarkkuus	Miten mitata tarkasti ihmisen toimintaa	yl. n. 30-300, voi olla jopa tuhansia
Kuvaileva tutkimus	Tarkkaa ja syvällisempää tietoa yksittäisestä tapauksesta	Ei voida yleistää	yleensä muutamasta n.10-20 asti
Tapaustudkimus	Runsaasti ja monipuolisesti tietoa yksittäisestä tapauksesta	Ei voida yleistää	Yksi henkilö, yksi työyhteisö jne
Kenttätutkimus	Luonnolliset olosuhteet; huom! osallistuva tutkimus!!!	Miten rajata muuttujat	Yksi perhe, työyhteisö, koululuokka, simpanssiyhteisö

TIEDONKERUUMENETELMÄT	Suurin etu	Suurin puute
Laboratoriokoe	Syy-seuraussuhde, tarkkaa numeerista tietoa	Voi olla keinotekoinen miten yleistää 'tosielämään?
Käyttäytymisen ja suorituksen mittaaminen (esim. napin painallus, kuinka monta eläin-sanaa minuutissa)	Tarkkaa tietoa suoriutumisesta	Voi olla keinotekoinen miten yleistää 'tosielämään?
Eläinkoe	Antaa tietoa eläinten käyttäytymisestä	Päteekö sama ihmiseen?
Kaksos- ja adoptiotutkimukset	Geenien ja ympäristön vuorovaikutus (esim. erillään kasvaneet identtiset kaksokset)	Edes identtisten kaksosten elämäkokemukset eivät samoja (esim. jalan katkaiseminen)
Havainnointi (osallistuva, ei-osallistuva)	Voi olla luotettavampi kuin itsearviointi	Havainnointi voi vaikuttaa kohteeseen, tutkijan omat ennakkokäsitykset yms.
Psykologiset testit (esim. älykkyys, persoonallisuus, aivovauriot, projektiiviset testit)	Paljon tietoa yksilöstä	Validiteetti ja reliabiliteetti (sekä standardointi) voivat olla puutteellisia
Fysiologiset mittaukset (esim. aivojen kuvantaminen, autonomisen hermoston toiminta, hormonitasot)	Tarkkaa tietoa kehon toiminnasta	Riittääkö yksinään?
Kysely (suljetut&avoimet kysymykset, Likertin asteikko...)	Saadaan helposti ja nopeasti paljon tietoa numeeriseen muotoon	Kuinka moni vastaa? Ovatko vastaukset rehellisiä?

Haastattelu (suljettu, avoin, teema, ryhmä...)	Paljon tietoa yksilöistä	Ovatko rehellisiä (tutkijan miellyttäminen), ohjaako tutkija mielipiteitä yms.
Itsearviointit (usein esim. persoonallisuustestit, kyselyt)	Paljon tietoa yksilöstä nopeasti	Validiteetti, reliabiliteetti ja standardointi voivat olla puutteellisia, ovatko rehellisiä
Pitkittäistutkimus	Iän mukana tulevat muutokset	Vaatii aikaa ja rahaa, tutkijat voivat vaihtua, tutkittavia jää pois
Poikittaistutkimus	Saadaan tietoa laajalti ikäluokasta	Pitkittäisvaikutuksia ei saada selville

MUUTA

- **Älykkyys- ja persoonallisuustestit:** validiteetti, reliabiliteetti, standardointi; analysointikeinona usein faktorianalyysi
- **Kysely:** usein faktorianalyysi (ei tosin aina)
- **Aina muistettava hyvän tieteen perusperiaatteet!!** (Objektiivisuus, eettiset periaatteet yms!)
- Kirjoituksissa usein tutkimussuunnitelma, tutkimuksen tai tutkimusmenetelmän arviointia, voi myös yhdistyä taulukkotehtävään (vaikkei kirjoitettu auki, hyvä pitää mielessä!!!)
- **Usein käytetään samanaikaisesti useampaa tutkimusotetta!** Samoin esim. erilaisia fysiologisia mittauksia yhdistetään käyttäytymisen ja suoriutumisen tehtäviin (esim. miten aivojen sähköinen toiminta muuttuu luettaessa äidinkielisiä ja vieraskielisiä sanoja+miten 'oikein' painaa nappia vieraskielisten sanojen kohdalla); usein kokeellisessa taustatietoja kyselylomakkeella, psykologisten testien, itsearvioinneilla yms. (esim. kätsyyttä mittaavat testit kieliä mittaavien tutkimusten yhteydessä)

TUTKIMUSSUUNNITELMA

- Tutkimusongelma selkeästi! Kysymyksenä tms.
- Hypoteesi selkeästi esiin!
- Yhtenäinen paketti! Eli muista, miten luontevasti menetelmät, otteet ja tiedonkeruutavat yhdistyvät!
- Ole kriittinen itsellesi, eli pohdi mahdollisia ongelma-kohtia, tutkittavien määrää, vastausten luotettavuutta, validiteettia yms

**MÄÄRÄLLISET
MENETELMÄT**

**LAADULLISET
MENETELMÄT**

TUTKIMUSOTTEET

Kokeellinen tutkimus

Korrelatiivinen tutkimus

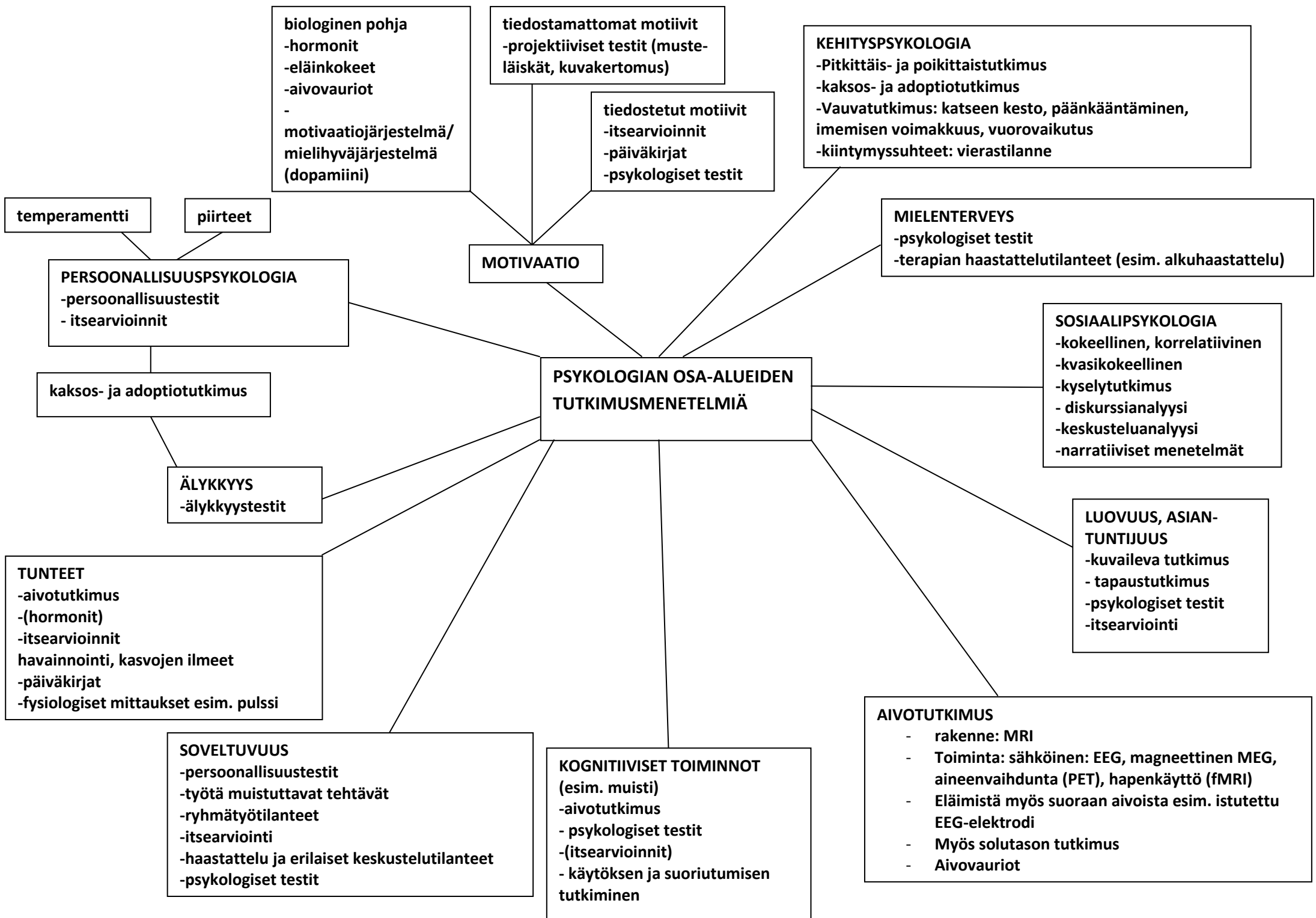
Kuvaileva tutkimus

Tapaustutkimus

Kenttätutkimus

Huom! pitkittäis- ja poikittaistutkimus kuten kaksos- ja adoptiotutkimus voi olla hyvin monelaista!

TIEDONKERUUMENETELMÄT
Laboratoriokoe
Käyttäytymisen ja suorituksen mittaaminen (esim. napin painaminen, kuinka monta eläinsanaa minuutissa)
Eläinkoe
Kaksos- ja adoptiotutkimus
Havainnointi (osallistuva, ei-osallistuva)
Psykologiset testit (esim. älykkyys, persoonallisuus, aivovauriot, projektiiviset testit)
Fysiologiset mittaukset (esim. aivojen kuvantaminen, autonomisen hermoston toiminta, hormonitasot)
Kysely (suljetut&avoimet, Likertin asteikko)
Haastattelu (suljettu, avoin, teema, rvhmä...)
Itsearviointit (usein esim. persoonallisuustestit, kyselyt)
Pitkittäistutkimus
Poikittaistutkimus

**PSYKOLOGIAN OSA-ALUEIDEN
TUTKIMUSMENETELMIÄ**

MOTIVAATIO

biologinen pohja
-hormonit
-eläinkokeet
-aivovauriot
-
motivaatiojärjestelmä/
mielihyväjärjestelmä
(dopamiini)

tiedostamattomat motiivit
-projektiiviset testit (muste-
läiskät, kuvakertomus)

tiedostetut motiivit
-itsearviointit
-päiväkirjat
-psykologiset testit

KEHITYSPSYKOLOGIA
-Pitkittäis- ja poikittaistutkimus
-kaksos- ja adoptiotutkimus
-Vauvatutkimus: katseen kesto, päänkääntäminen,
imemisen voimakkuus, vuorovaikutus
-kiintymyssuhteet: vierastilanne

MIELENTERVEYS
-psykologiset testit
-terapian haastattelutilanteet (esim. alkuhaastattelu)

SOSIAALIPSYKOLOGIA
-kokeellinen, korrelatiivinen
-kvasikokeellinen
-kyselytutkimus
- diskurssianalyysi
-keskusteluanalyysi
-narratiiviset menetelmät

**LUOVUUS, ASIAN-
TUNTIJUUS**
-kuvaileva tutkimus
- tapaustutkimus
-psykologiset testit
-itsearviointi

AIVOTUTKIMUS
- rakenne: MRI
- Toiminta: sähköinen: EEG, magneettinen MEG,
aineenvaihdunta (PET), hapenkäyttö (fMRI)
- Eläimistä myös suoraan aivoista esim. istutettu
EEG-elektrodi
- Myös solutason tutkimus
- Aivovauriot

KOGNITIIVISET TOIMINNOT
(esim. muisti)
-aivotutkimus
- psykologiset testit
-(itsearviointit)
- käytöksen ja suoriutumisen
tutkiminen

SOVELTUVUUS
-persoonallisuustestit
-työtä muistuttavat tehtävät
-ryhmätyötilanteet
-itsearviointi
-haastattelu ja erilaiset keskustelutilanteet
-psykologiset testit

TUNTEET
-aivotutkimus
-(hormonit)
-itsearviointit
havainnointi, kasvojen ilmeet
-päiväkirjat
-fysiologiset mittaukset esim. pulssi

ÄLYKKYYS
-älykkyytestit

kaksos- ja adoptiotutkimus

PERSOONALLISUUSPSYKOLOGIA
-persoonallisuustestit
- itsearviointit

temperamentti

piirteet